

Slökkviliðsstjóri Fjallabyggðar
b.t. Ámunda Gunnarssonar
Sendist með tölvupósti á
fjallabyggd@fjallabyggd.is og
slokkvilid@fjallabyggd.is

Reykjavík, 30. september 2020
Tilvísun: 2020070071
SE/MVJ/GE
Tilv. ykkar:

Efni: Varðar yfirferð á búnaði og öryggiskröfum í jarðgöngum í Fjallabyggð.

Með bréfi dags. 24. júlí sl. er gerð grein fyrir niðurstöðum athugana á búnaði og öryggi í jarðgöngum í Fjallabyggð sem slökkvilið Fjallabyggðar gerði í júlí sl. Þrjú jarðgöng eru í umdæmi slökkviliðs Fjallabyggðar, Strákagöng, Héðinsfjarðargöng og Múlagöng. Í bréfinu og niðurstöðum athugana sem fylgdu því eru gerðar ýmsar athugasemdir, settar fram ábendingar, tilmæli og kröfur um úrbætur. Í bréfi þessu verður þess freistað að svara bréfinu efnislega og bregðast eins og kostur er við tilmælum og kröfum um úrbætur.

Almennt um kröfur til jarðganganna.

Göng á Tröllaskaga hafa öll verið byggð með hliðsjón af gildandi norskum staðli á þeim tíma sem göngin eru á hönnunarstigi en ekki er miðað við að staðlarnir gildi afturvirkir.

Reglugerð 992/2007 um öryggiskröfur fyrir jarðgöng gildir ekki fortakslaust um göng á Tröllaskaga þar sem þau eru ekki hluti samevrópska vegakerfisins (TERN), en telja verður kröfur reglugerðarinnar um flest mjög svipaðar norskum staðli frá 2006 og síðar. Ákvæði reglugerðar 624/2004 um brunavarnir í samgöngumannvirkjum eiga hins vegar við um þessi göng. Ýmsar þær ábendingar sem fram koma í bréfi slökkviliðsstjóra fela í sér umtalsverðan kostnað ef bæta ætti úr með þeim hætti sem gert er ráð fyrir í gildandi stöðlum. Fyrir liggur að til þess að uppfæra búnað umræddra ganga þarf umtalsverðar fjárveitingar sem ekki eru fyrir hendi.

Það er í ýmsum atriðum mikill munur á búnaði þessara ganga og nýrra ganga og eðlilegt að áhugi sé á að gera á þeim endurbætur þó að ekki liggi ljóst fyrir að lagaleg skylda sé til þess. Vegagerðin telur æskilegt að aðilar komi sér saman um forgangsrið æskilegra endurbóta. Þá ætti að verða léttara að fá fjármagn til endurbótanna og jafnframt að undirbúa einstök verkefni.

Umfjöllun um búnað í göngum.

Verður nú farið yfir mat sérfræðinga Vegagerðarinnar á meginatriðum í bréfi slökkviliðsstjóra og hvernig staða mála horfir við.

Klæðning

Í Héðinsfjarðargöngum (2010) er yfirsteypt skumklæðning sem stenst nútímakröfur en í Múlagöngum (1990) er hún óvarin og stenst því ekki nútíma kröfur. Í Strákagöngum, (1967) sem voru endurbætt verulega 1991 meðal annars með skumklæðningu, er hún einnig óvarin. Kröfur um að skum væri ekki óvarið í göngum komu fram eftir 1990. Í göngum undir Breiðadals og Botnsheiði sem opnuð voru 1996, er lítill hluti skumklæðningar varinn með sprautusteypu eftir samráð við Brunamálastofnun.

Hvernig sem sagan er viljum við ekki hafa þessa klæðningu nú til dags. Af þessum göngum er talið mikilvægast að skoða ástand Múlaganga og er spurning hvaða lausnir kunna að vera tækar og raunhæfar til úrbóta. Hér eru reifaðar tvær leiðir.

- a) Fyrir utan brunahættu, er núverandi klæðning léleg mikið skemmd og lekur víða auk leka þar sem ekki er klæðning. Ekki er hægt að sprauta yfir núverandi klæðningu nema endurbæta hana verulega eða skipta um hana og auka um leið. Ný klæðning og þá á mun meira svæði en nú er klætt og sprautusteypa á hana má giska á að geti kostað 1 til 1,5 milljarð, en gera þarf áætlun. Þessi klæðning mun líka skemmast af ákeyrslum og er erfiðari í viðgerð en klæðning án sprautusteypu. Skoða verður einnig hvort slík aðgerð sé forsvaranleg með tilliti til kostnaðar í ljósi afkastgetu ganganna og mögulegra framtíðarúrbóta, s.s. breikkunar ganganna. Ljóst er að ef verja þarf fjármagni í nýja klæðningu kynni það að hafa áhrif á mögulegar úrbætur aðrar í framtíðinni.
- b) Önnur stefna væri að ef hægt er að finna dúk og festingar fyrir hann sem gæti hentað til að setja upp í áföngum, bæði til viðbótar núverandi klæðningu og til að endurnýja verstu svæðin á núverandi klæðningu smám saman. Skumklæðning myndi ekki aukast en minnka smám saman. Þessi leið er nú í athugun.

Strákagöng eru enn þrengri og varla hægt að sprautusteypa yfir klæðningu þar. Dúklausnir gæti átt að skoða líka þar. Umferð er þó mun minni og hægari í Strákagöngum en Múlagöngum og slysaþætta því minni. Áform um úrbætur í Strákagöngum yrði að skoða í samhengi við framtíðaráform varðandi þau göng.

Kostnaður við heildarendurnýjun á klæðningum er svo mikill að sérstakar fjárveitingar þarf á vegáætlun til að hrinda þeim í framkvæmd.

Rýmingarlýsing

Rýmingarlýsing undir 1,5 m hæð kom fram í evróputilskipun 2004 og í norskum staðli 2006, Héðinsfjarðargöng voru boðin út í janúar 2006 áður en staðallinn kom út. Þess má geta að kröfur um þessa lýsingu í norskum staðli 2006 voru ljós á vegg með 62,5 m bili sem nú telst gagnslítið. Rýmingarlýsing, LED ljós á 25 m frest voru sett í Múlagöng öðru megin um 2014, raunar með frumstæðri útfærslu en hafa staðist álag.

Vilji er til að setja Rýmingarlýsingu í Héðinsfjarðargöng á svipaðan hátt og nýjum göngum, það er LED í báðum köntum á 25 m fresti. Til þess þarf líka að steypa kantstein og axlir sem einnig myndi auðvelda og bæta þríf ganganna sem er mikilvægt og ætti að minnka slysaþættu. Kostnaður er áætlaður 825 m.kr.

Ekki hefur verið gerð áætlun um rýmingarlýsingu í Strákagöngum.

Fjarskipti

Fjarskipti eru góð í Múla og Héðinsfjarðargöngum en þar eru neyðarsímar, Tetra og GSM. Í Strákum eru aðeins neyðarsímar en áætlað er að koma á TETRA sambandi og GSM sambandi. Var því komið á í Múla um 2013. Ekki er krafa að hafa GSM samband í göngum samkvæmt neinum þekktum reglum. Það sem slökkviliðsstjóri á líklega við þegar hann segir að fjarskipti séu ekki í lagi er að ekki er útvarp í göngunum. Í Norska stalinum stendur að Norsku Vegagerðinni sé skylt að koma upp dreifikerfi fyrir rás 1 norska útvarpsins NRK. Sambærilegar reglur eru ekki til á Íslandi. Að mati öryggissérfræðinga hefur dreifing útvarps ekki mikil áhrif á öryggi nema til staðar sé stjórnstöð sem getur talað inn á útvarpið. Henni var komið upp hjá Vegagerðinni 2019 og breytir það stöðunni. Vegagerðin kom fyrst upp búnaði fyrir útvarpsdreifingu í Norðfjarðargöngum 2017 og er vilji er til að koma honum upp í fleiri göngum. Kostnaður í Héðinsfjarðargöngum metinn er 18 m.kr. og 30 milljónir í Múlagöngum, kostnaður hefur ekki verið metinn fyrir Strákagöng.

Símaklefar utan við göng

Óskað er eftir skýli fyrir neyðarstjórnskáp utan við göngin. Aðastaðan var óviðunandi en nú eftir að vaktstöð er starfandi er að vísu minni þörf en áður á þessum klefum Kostnaður metinn 15 m.kr.

Samantekt og svör við tilmælum og kröfum.

Kröfur slökkviliðsstjóra eru fjórar og er afstaða til þeirra sem hér segir:

1. Að fjarskiptum verði komið á samkvæmt reglugerð

Vegagerðin telur að fjarskipti í öllum þremur göngunum uppfylli lágmarkskröfur um fjarskiptabúnað. Þó er stefnt að frekari úrbótum á næstu árum. Vegagerðin vinnur að áætlun um að koma upp útvarpssendingum í öllum göngum nema Strákagöngum á næstu árum en hversu hratt það gerist ræðst af fjárheimildum næstu ára. Vegagerðin áformar að koma upp Tetra sambandi í Strákagöng á næsta ári.

2. Klæðningar verði gerðar öruggar gagnvart eldi

Fyrir liggur að klæðningar í Héðinsfjarðargöngum uppfylla nýjustu kröfur um brunapol. Klæðningar í Múla- og Strákagöngum eru börn síns tíma og uppfylltu kröfur þegar göngin voru tekin í notkun en uppfylla ekki kröfur til nýrra ganga. Eins og fram kemur hér að framan eru töluverðir tæknilegir erfiðleikar á að útfæra fullnægjandi lausnir auk þess sem kostnaður er langt umfram þær heimildir sem til staðar eru í gildandi samgönguáætlun. Vegagerðin er að skoða hentugar útfærslur sem gætu komið í stað núverandi klæðninga í áföngum og bæta þar með brunaöryggi smátt og smátt. Vegagerðin er tilbúin til að vinna þetta í samráði við slökkviliðsstjóra.

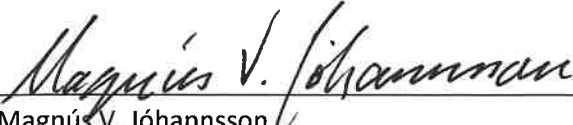
3. Leiðarlýsing verði sett í öll göngin

Vegagerðin telur að fullnægjandi leiðar- og rýmingarlýsing sé til staðar í Múlagöngum. Vegagerðin hefur hug á að koma upp sambærilegri rýmingarlýsingu í Héðinsfjarðargöng og notuð er í nýjustu göngum á þjóðvegakerfinu. Unnið er að uppsetningu slíks búnaðar í Hvalfjarðargöngum á þessari stundu. Um mjög kostnaðarsama aðgerð er að ræða og ljóst að fá þarf sérstakt framlag til verkefnisins í samgönguáætlun. Vegagerðin telur ekki jafn brýna þörf á slíkri lýsingu í Strákagöngum en er tilbúin til viðræðna við slökkviliðsstjóra um einfaldari og ódýrari útfærslur sem þó gætu bætt ástandið að einhverju marki.

4. Útbúa þarf skýli fyrir neyðarþjónustu utan ganga eins og við Múlagöngin

Vegagerðin telur mun minni þörf á að koma upp skýli utan Múlaganga eftir að vaktstöð stofnunarinnar fór að sinna sólarhringsvakt allan ársins hring enda er þar aðgangur að öllum stýringum jarðganganna. Vegagerðin er þó tilbúin til viðræðna við slökkviliðsstjóra hvað þetta varðar.

Virðingarfyllt,

Magnús V. Jóhannsson

Framkvæmdastjóri mannvirkjasviðs